

DECYZJA KOMISJI**z dnia 2 marca 2005 r.****w sprawie programu pomocy realizowanego przez Włochy w celu restrukturyzacji instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym***(notyfikowana jako dokument nr C(2005) 429)***(Jedynie tekst w języku włoskim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2006/225/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając decyzję C(2003)793fin (wersja ostateczna) ⁽¹⁾, na mocy której Komisja postanowiła wszcząć postępowanie określone w art. 88 ust. 2 Traktatu, dotyczące pomocy państwa C22/2003 (wcześniej NN168/2002),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia swoich uwag zgodnie z wyżej wymienionymi artykułami,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. POSTĘPOWANIE

- (1) Pismem z dnia 27 maja 2002 r., zarejestrowanym w dniu 31 maja 2002 r. (A/14263), Komisja została poinformowana o decyzji władz regionu Piemont nr 57-5400 z dnia 25 lutego 2002 r. (*deliberazione n. 57-5400, del 25 febbraio 2002 della Giunta regionale della Regione Piemonte*).
- (2) Pismem D/55115 z dnia 13 września 2002 r. Komisja zwróciła się do władz Włoch o udzielenie na ten temat dodatkowych informacji. Komisja pismem D/55127 z dnia 16 września 2002 r. poinformowała skarżącego w sprawie losu skargi, a ten przekazał pismem A/38090 z dnia 5 listopada 2002 r. wymagane informacje dodatkowe.
- (3) Władze Włoch odpowiedziały pismem nr 12998 z dnia 24 października 2002 r. zarejestrowanym w dniu 8 listopada 2002 r. (A/38204).
- (4) Pismem z dnia 21 marca 2003 r. (SG(2003)D/229057) Komisja poinformowała Włochy, iż wszczęła formalnie postępowanie wyjaśniające zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu dotyczące wyżej wymienionej pomocy, udzielanej nie tylko na terytorium regionu Piemont, lecz również na niemal całym terytorium Włoch, jako Państwa Członkowskiego.

- (5) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich ⁽²⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony trzecie do przedstawienia swoich uwag.
- (6) W piśmie z dnia 6 czerwca 2003 r. (A/33954) Komisja otrzymała uwagi od zainteresowanych stron trzecich. Przekazała je władzom Włoch pismem D/55630 z dnia 4 września 2003 roku. Pismem A/37007 z dnia 10 października 2003 r. władze Włoch zwróciły się o przedłużenie czasu na udzielenie odpowiedzi. W piśmie A/37736 z dnia 11 listopada 2003 r. władze Włoch przekazały Komisji swoje uwagi.
- (7) W trakcie spotkania przedstawicieli władz Włoch i odpowiednich służb Komisji, które odbyło się w dniu 16 kwietnia 2003 r., przekazano pismo A/34148 z dnia 13 czerwca 2003 r. zawierające uwagi władz Włoch na temat wszczęcia postępowania wyjaśniającego.
- (8) Pismem z dnia 18 grudnia 2003 r. (D/58151) Komisja zwróciła się do władz Włoch z prośbą o udzielenie dalszych informacji.
- (9) Władze Włoch, w piśmie A/31204 z dnia 19 lutego 2004 r., zwróciły się o przedłużenie czasu na udzielenie odpowiedzi, na co uzyskały zgodę Komisji pismem D/51435 z dnia 26 lutego 2004 r., po czym przesyłały wymagane informacje w dwóch pismach: A/32487 z dnia 7 kwietnia 2004 r. oraz A/32628 z dnia 14 kwietnia 2004 r.
- (10) Według informacji przekazanych Komisji niektóre instytucje zajmujące się kształceniem zawodowym znajdujące się na terytorium regionu Piemont skorzystały z pomocy niezgodnej z prawem na podstawie decyzji nr 57-5400 władz regionu Piemont z dnia 25 lutego 2002 r. (*deliberazione n. 57-5400, del 25 febbraio 2002 della Giunta regionale della Regione Piemonte*) wprowadzonej w życie z naruszeniem art. 88 ust. 3 wyżej wymienionego Traktatu.

II. SZCZEGÓŁOWY OPIS POMOCY⁽¹⁾ Dz.U. C 110 z 8.5.2003, str. 8.⁽²⁾ Zob. przypis 1.

- (11) Z dokumentacji dołączonej do odpowiedzi udzielonej przez władze Włoch, na wniosek Komisji o udzielenie dalszych informacji (A/38204), wynika jednak że decyzja nr 57-5400/2002, będącą podstawą skargi, stanowiła w odniesieniu do Regionu Piemonte jedynie akt wykonawczy do dekretu Rady Ministrów 173/2001 (decreto ministeriale 173/2001) (zwanego dalej „dekretem 173/2001”), a w szczególności jednego z jego programów cząstkowych, a mianowicie programu dotyczącego „pomocy na pokrycie zaległych zobowiązań”.
- (12) Pomoc w formie bezzwrotnych subwencji, udzielana zgodnie z wyżej wymienionym programem, przeznaczona jest, przede wszystkim, na pokrycie zadłużenia instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym wynikającego z kosztów finansowych i kosztów wynagrodzeń. Z pomocy takiej mogą korzystać instytucje zajmujące się kształceniem zawodowym posiadające różną formę prawną, nastawione i nienastawione na zysk. Pomoc ta dotyczy również dużych przedsiębiorstw.
- (13) Dekret 173/2001 przewiduje również realizację innych programów cząstkowych określonych poniżej:
- „zachęty do dobrowolnego rozwiązywania umów o pracę”,
 - „wprowadzanie i utrzymywanie struktur operacyjnych oraz urządzeń wymaganych na mocy obowiązujących przepisów BHP, a także ułatwiających dostęp osobom niepełnosprawnym”,
 - „dostosowanie systemów informatycznych”,
 - „doskonalenie zawodowe personelu szkolącego w celu spełnienia warunków akredytacji”.
- (14) Władze Włoch potwierdziły pismem A/38204 z dnia 8 listopada 2002 r., że pomoc została udzielona z funduszu państwowego w wysokości 180 mld ITL (około 93 mln EUR) udostępnionego regionom i podzielonego między nie zgodnie z postanowieniami dekretu 173/2001. Dokument ten stał się aktem wykonawczym do ustawy nr 388 z dnia 23 grudnia 2000 r. „Przepisy dotyczące sporządzenia rocznego i wieloletniego budżetu państwa – ustawa budżetowa 2001” („Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato – legge finanziaria 2001”) (zwanej dalej ustawą 388/2000), która to ustawa w art. 118 akapicie 9 zarządziła przeprowadzenie restrukturyzacji instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym celem umożliwienia ich akredytacji.
- (15) W tym samym piśmie, cytowanym wcześniej w pkt 14, władze Włoch potwierdziły, iż nie traktowały takiego środka jako pomocy państwa, ponieważ skierowany on był, ich zdaniem, na wsparcie działalności niemającej charakteru komercyjnego i noszącej cechy działań na rzecz dobra ogólnego.
- (16) Ponadto władze Włoch stwierdziły, iż system akredytacji, który miał zostać wdrożony, był faktycznie związany z restrukturyzacją instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym w ramach umowy zawartej pomiędzy Państwem i regionami w maju 2000 r. zgodnie z art. 17 ustawy nr 196 z dnia 24 czerwca 1997 w sprawie zasad promowania zatrudnienia („norme in materia di promozione dell'occupazione”) (zwanej dalej ustawą 196/97). Tego typu podejście potwierdzono w art. 118 ust. 9 ustawy 388/2000 oraz w dekreście 173/2001.
- (17) Według władz Włoch subwencje na rzecz instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym służyły eliminacji braków organizacyjnych beneficjentów, które to braki mogłyby negatywnie wpłynąć na proces akredytacji, biorąc pod uwagę fakt, iż od lipca 2003 roku w zasadzie jedynie akredytowane instytucje zajmujące się kształceniem zawodowym mogły prowadzić działalność szkoleniową finansowaną z zasobów publicznych.
- (18) Z drugiej strony instytucje zajmujące się kształceniem zawodowym mogą od 1997 roku oferować usługi szkoleniowe, typu „prywatnego”, to znaczy usługi rynkowe oparte na wolnej konkurencji, ze względu na znaczącą zmianę przepisów włoskich w tym względzie (w szczególności tak zwany „pakiet Treu”, ustawa nr 144 z dnia 17 maja 1999 r. „działania na rzecz inwestycji, upoważnienia rządu w sprawie uporządkowania systemu zachęt w sektorze zatrudnienia i przepisów normatywnych INAIL (Zakład Ubezpieczeń od Następstw Nieszczęśliwych Wypadków podczas Pracy) a także uporządkowania całego systemu ubezpieczeń pracowniczych („Misure in materia di investimenti, delega al Governo per il riordino degli incentivi all'occupazione e della normativa che disciplina l'INAIL, nonche' disposizioni per il riordino degli enti previdenziali”), oraz umowa pomiędzy państwem włoskim i regionami z marca 2000 roku) i w wielu przypadkach rzeczywiście oferowały takie usługi.
- (19) Władze Włoch jednakże utrzymują, iż omawiany środek nie spowodował w żadnym przypadku przewagi konkurencyjnej, a pomógł jedynie „historycznym” instytucjom dysponującym doświadczeniem i know-how utrzymać się na rynku (przykładowo umowy podpisane z publicznymi instytucjami finansującymi na okres minimum od 3 do 5 lat są jednym z wymaganych warunków otrzymania pomocy), co okazało się koniecznym na tym etapie, aby pozwolić takim instytucjom na spełnienie wymogów akredytacji i dalsze prowadzenie szkoleń na zliberalizowanym rynku. Oprócz tego podobne instytucje, w większości przypadków aktywne na rynkach lokalnych (subregionalnych) nie są w stanie wpływać na wymianę handlową.
- (20) W kwestii wprowadzenia wymienionych środków na terytorium całego kraju, zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze Włoch regiony Friuli-Wenecja Julijska, Sycylia oraz Kampania nie wprowadziły w życie programu pomocy, z kolei Sardynia i Autonomiczna Prowincja Trydentu wprowadziły go w oparciu o rozporządzenie Komisji (WE) nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* ⁽³⁾, zwanego dalej rozporządzeniem *de minimis*. Regiony Toskania oraz Umbria wprowadziły w życie identyczny typ rozwiązań już w wstępie postępowania wyjaśniającego w przedmiotowej sprawie. Jedynie Autonomiczna Prowincja Bolzano nie otrzymała żadnej pomocy finansowej na mocy dekretu 173/2001 i z tego powodu nie wprowadziła programu pomocy. Pozostałe regiony w rzeczywistości tylko częściowo wprowadziły w życie omawiane programy cząstkowe.

(3) Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 30.

III. PRZYCZYNY WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

- (21) Przede wszystkim Komisja zauważyła, że z pomocy udzielonej w ramach funduszu utworzonego specjalnie przy pomocy ogólnokrajowego przepisu skorzystały jedynie instytucje prowadzące kształcenie zawodowe. Wybrano je w oparciu o specyficzne kryteria zdefiniowane na poziomie regionów, zatem pomocy udzielano selektywnie przy użyciu zasobów państwowych.
- (22) Po drugie Komisja wyraziła poważne wątpliwości, czy kształcenie zawodowe w ogóle można traktować jako działalność niekomercyjną prowadzoną w interesie publicznym, a tak z początku stawiła sprawę władze Włoch. Komisja stanęła na stanowisku, iż omawiane dotacje poprawiły sytuację finansową ich beneficjentów, zmniejszając koszty, które bez dotacji beneficjenci musieliby ponosić sami.
- (23) Wreszcie, chociaż kształcenie prawdopodobnie jest w ograniczony sposób przedmiotem wymiany wewnątrz-wspólnotowej, nie można wykluczyć, że pewne firmy zajmujące się kształceniem zawodowym są aktywne na poziomie wspólnotowym. Firmy takie byłyby zainteresowane dostępem do rynku włoskiego.
- (24) Z tego powodu Komisja uznała, że przedmiotowy środek może stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu.
- (25) Jako pomoc państwa podlega ona ocenie w świetle przepisów zawartych w Traktacie i w innych odnoszących się do niej przepisach wspólnotowych.
- (26) W związku z tym Komisja wyraziła zdanie, iż tylko część pomocy, odnosząca się do „wprowadzania i utrzymywania struktur operacyjnych oraz urządzeń” mogłaby podlegać odpowiednim wyłączeniom, o ile odnosi się do kosztów dodatkowych związanych z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Podobnie pomoc w przypadku „doskonalenia zawodowego personelu szkolącego” mogłaby podlegać należnym wyłączeniom, o ile zostaną spełnione kryteria określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej⁽⁴⁾.
- (27) Wszystkie pozostałe programy cząstkowe, biorąc pod uwagę obecny stan dokumentacji, należy zakwalifikować według Komisji jako pomoc operacyjną, a więc niepodlegającą wyłączeniom, gdyż nie stanowi o tym żaden przepis Traktatu.

IV. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (28) Tylko jedna instytucja włoska, również będąca beneficjentem przedmiotowego programu pomocy, zajmująca

⁽⁴⁾ Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 20. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 363/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. (Dz.U. L 63 z 28.2.2004, str. 20).

się kształceniem zawodowym i wyraźnie aktywna przynajmniej na terenie kraju, podzieliła się, jako zainteresowana strona trzecia, swoimi uwagami z Komisją.

- (29) O ile wyżej wymieniona instytucja jest zdania, że przepisy włoskie stanowiące o dostępie do rynku kształcenia są takie same w przypadku firm włoskich jak w przypadku pozostałych firm pochodzących z innych krajów Wspólnoty, to jednak zauważa, że jednostki operacyjne instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym muszą w celu rozwoju działalności finansowanej przy użyciu zasobów państwowych osiągnąć pewien poziom efektywności w ramach wcześniej prowadzonej działalności oraz mieć ściśle powiązania ze środowiskiem społecznym i z przedsiębiorstwami zgodnie z kryteriami określonymi przez regiony. Jest to przyczyną, dla której jak dotąd żadna instytucja obca zajmująca się kształceniem zawodowym nie była w stanie spełnić wymaganych warunków.

V. UWAGI WŁOCH

- (30) Według władz Włoch omawiany środek nie wpływa na wymianę wewnątrz-wspólnotową ze względu na to, iż system akredytacji, oparty na obiektywnych kryteriach określonych w regionalnych przepisach wykonawczych, nie stwarza sam w sobie żadnych barier ani ograniczeń dla prawa zakładania instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym, pochodzących z innych regionów czy też z innych Państw Członkowskich.
- (31) Ponadto zdaniem władz Włoch nowo przybyłe firmy nie są zagrożone przez pomoc udzieloną włoskim instytucjom zajmującym się kształceniem zawodowym, które – zgodnie z przypuszczeniami – z trudem funkcjonują na własnym terenie, o czym świadczą poniesione w przeszłości straty, a które to straty pomoc miałyby zrekompensować. Tak więc, w szczególności, według władz Włoch, pomoc w formie kompensaty strat poniesionych w związku z działalnością w obszarze kształcenia zawodowego, którą instytucje musiały prowadzić w ramach publicznego systemu kształcenia, nie stanowi pomocy w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu.
- (32) Oprócz tego zdaniem władz Włoch, firmy zagraniczne nie miałyby żadnego interesu w wejściu na włoski rynek oświaty „publicznej”, ze względu na brak rentowności, który znajduje potwierdzenie między innymi w konieczności udzielania omawianej pomocy.
- (33) Wreszcie, według opinii władz Włoch, niedochodowe kształcenie zawodowe, finansowane przy użyciu zasobów państwowych, nieopłacane bezpośrednio przez beneficjentów i prowadzone w ramach publicznego systemu oświaty, nie powinno być rozpatrywane jako działalność komercyjna, w szczególności w świetle orzecznictwa w sprawach „Humbel”⁽⁵⁾ oraz „Wirth”⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 27 września 1988 r. w sprawie C-263/86 Belgia przeciwko Humbel i Edel, Zb. Orz. str. 5365, pkt 9-10 i 15-18.

⁽⁶⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 7 grudnia 1993 r. w sprawie C-109/92 Wirth przeciwko Landeshauptstadt Hannover, Zb. Orz. 1993 str. I-6447.

- (34) Władze regionu Piemont zgadzają się, iż pomoc jest selektywna i przyznawana jest przy użyciu zasobów państwowych, lecz neguje jednocześnie, jakoby stwarzała ona sytuację uprzywilejowania, czy też wpływała na wymianę wewnątrzspółnotową. Odnośnie do przywilejów, władze te prezentują opinię, że przyznane dotacje stanowiły jedynie rekompensatę za usługi świadczone przez instytucje zajmujące się kształceniem zawodowym w zakresie dotyczącym kształcenia w ramach publicznego systemu oświaty. W kwestii wpływu na wymianę wewnątrzspółnotową, zdaniem władz regionu Piemont nie istnieje wymiana handlowa usług oświatowych pomiędzy Państwami Członkowskimi Wspólnoty, a największymi przeszkodami są różnice językowe i brak powiązań z terytorium. Natomiast ich zdaniem rzeczywiście może istnieć wspólnotowy rynek usług kształcenia zawodowego w formie „prywatnej” (a więc konkurencyjne komercyjne usługi oświatowe).
- (35) Udzielona pomoc w żadnym przypadku nie wpłynęła negatywnie na działalność nowych firm, gdyż nowe firmy nie musiały ponosić kosztów, jakie beneficjenci pomocy zobowiązani byli ponosić w przeszłości, a nawet gdyby taki negatywny wpływ został udowodniony, to – jak twierdzą władze regionu Piemont – chodziłoby o wyłącznie zakłócenia na rynku lokalnym tak, iż art. 87 ust.1 Traktatu nie znalazłby zastosowania w tym przypadku.

VI. OCENA POMOCY

- (36) Analiza Komisji dotyczy programu pomocy ustanowionego w ramach środków ogólnych, a nie pomocy indywidualnej dla określonych podmiotów. Od momentu wszczęcia postępowania wyjaśniającego władze Włoch doskonale zdawały sobie sprawę z wątpliwości Komisji dotyczących programu pomocy. Gdyby władze Włoch uznały wówczas, że pewne specyficzne przypadki należało oceniać według indywidualnych kryteriów, to powinny były poinformować Komisję o tychże specyficznych przesłankach i dostarczyć wszystkich niezbędnych informacji pomocnych w ocenie indywidualnej.

VI.1. Pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu

- (37) Artykuł 87 ust. 1 Traktatu stanowi, że wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.
- (38) Omawiana pomoc została udzielona przy użyciu zasobów państwowych, a mianowicie pochodzi z funduszu o wysokości 180 mld ITL (około 93 mln EUR) utworzonego na mocy przepisów ogólnokrajowych i rozdzielonego pomiędzy prawie wszystkie włoskie regiony zgodnie z załącznikiem do dekretu 173/2001.

Pomoc została zatem przyznana przy użyciu zasobów państwowych.

- (39) Beneficjentami tej pomocy są jedynie instytucje zajmujące się kształceniem zawodowym. Oprócz tego dobór beneficjentów dokonywany jest na poziomie regionalnym w zależności od dostępnych w poszczególnych regionach zasobów finansowych i ewentualnych kryteriów dodatkowych, a więc kryteria wyboru mają charakter selektywny.
- (40) Selektywność oraz użycie zasobów państwowych zostały zresztą potwierdzone przez władze Włoch w przekazanych uwagach.

VI.1.1. Działalność gospodarcza

- (41) Należy nade wszystko podkreślić, iż ogólnie pojęcie przedsiębiorstwa w kontekście prawa konkurencji obejmuje w świetle orzecznictwa Trybunału (7) każdą jednostkę prowadzącą działalność gospodarczą niezależnie od jej statusu prawnego (np. jednostka nienastawiona na zysk) czy sposobu finansowania. Wszelka działalność polegająca na oferowaniu towarów lub usług na określonym rynku jest działalnością gospodarczą.
- (42) Postawa taka została również wyrażona w komunikatach Komisji z roku 1996 (8) oraz z roku 2000 (9) w sprawie usług użyteczności publicznej w Europie, a także w sprawozdaniu Komisji z posiedzenia Rady Europejskiej w Laeken (10).
- (43) W szczególności w odniesieniu do rozróżnienia pomiędzy usługami o charakterze komercyjnym i niekomercyjnym, Komisja ostatnio podkreśliła (zob. w szczególności pkt 44 Zielonej Księgi na temat usług użyteczności publicznej (11), cytowany innymi w Białej Księdze na ten sam temat (12), iż wszelka działalność polegająca na oferowaniu towarów lub usług na określonym rynku jest działalnością gospodarczą. Dlatego też w ramach tego samego sektora mogą współistnieć oba typy działalności, czasami nawet w ramach tej samej instytucji. Do pierwszego typu działalności zastosowanie mają zasady rynku wewnętrznego, konkurencji, a w szczególności pomocy państwa.
- (44) Z kolei zasady rynku wewnętrznego i konkurencji nie znajdują zastosowania w przypadku działalności niekomercyjnej. Z tego powodu nie mają one żadnego wpływu na usługi użyteczności publicznej o tyle, o ile te ostatnie faktycznie spełniają kryteria działalności niekomercyjnej. W odniesieniu do krajowego systemu kształcenia Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich uznał w wyroku w sprawie Humbel, iż państwo tworząc i utrzymując taki system nie dąży do uzyskania zysków, a jedynie wypełnia swoje funkcje wobec narodu na polu społecznym, kulturalnym i edukacyjnym (13).

(7) Zob. wyroki w sprawach połączonych od C-180/98 do C-184/98 Pawłow i inni, Zb. Orz. 2000 str. I-6451, pkt 74 i 75.

(8) Dz.U. C 281 z 26.9.1996, str. 3.

(9) Dz.U. C 17 z 19.1.2001, str. 4.

(10) COM(2001)598 fin (wersja ostateczna).

(11) COM(2003)270 z 21.5.2003.

(12) COM(2004)374 fin (wersja ostateczna).

(13) Zob. przypis 5.

- (45) Wyrok w sprawie Humbel stanowi przede wszystkim, iż kursy odbywające się w szkole technicznej w ramach krajowego systemu kształcenia nie mogą być uznawane za „usługi” zgodnie z przepisami art. 50 Traktatu. W rzeczywistości pierwszy ustęp tego artykułu stanowi, iż usługami w rozumieniu Traktatu są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem.
- (46) Wyrok w sprawie Wirth⁽¹⁴⁾ potwierdza wnioski Trybunału w sprawie Humbel, zgodnie z którymi cechą podstawową wynagrodzenia jest to, że stanowi zapłatę za omawianą usługę i że uzgadniane jest ono pomiędzy usługodawcą i usługobiorcą. W tym samym wyroku Trybunał uznał, że tej właśnie cechy nie mają kursy organizowane w ramach publicznego systemu oświaty.
- (47) Ogólniej, zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Wirth, wiele czynności zwykle spełniających funkcje społeczne instytucji, które nie są nastawione na zysk i nie prowadzą działalności przemysłowej ani handlowej jest wyłączonych z zakresu stosowania wspólnotowych przepisów w zakresie konkurencji i rynku wewnętrznego⁽¹⁵⁾.
- (48) W omawianym przypadku z informacji otrzymanych od Włoch wynika, że działalność zainteresowanych instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym miała dwojaki charakter. Z jednej strony zapewniały one pojedynczym obywatelom dostęp do instytucjonalnych usług oświatowych nastawionych na realizację celów społecznych w ramach publicznego systemu oświaty i jako takie finansowane było przez państwo lub przez poszczególne regiony zgodnie z zasadą pokrywania określonych kwalifikowanych wydatków. Z drugiej strony jednak miały one możliwość świadczenia (i w wielu przypadkach faktycznie tak było) usług rynkowych w sektorze kształcenia zawodowego zarówno na rzecz firm i ich pracowników, jak i pojedynczych obywateli, traktując wszystkich jako klientów i pobierając od nich opłaty według obowiązujących na rynku stawek. Z tego powodu władze Włoch narzuciły beneficjentom pomocy obowiązek prowadzenia oddzielnej księgowości.
- (49) Można więc uznać, że pierwszy typ usług nie stanowi działalności gospodarczej. Stąd wniosek, że omawiana działalność nie podlega zasadom konkurencji ani rynku wewnętrznego, a więc nie stosuje się do niej art. 87 ust. 1 Traktatu.
- (50) Mimo to Komisja zauważyła, że w świetle niedawnego orzecznictwa pojęcie działalności gospodarczej podlega ewolucji i w części zależy od politycznych wyborów poszczególnych Państw Członkowskich. Państwa Członkowskie mogą zdecydować o przeniesieniu na przedsiębiorstwa niektórych zadań tradycyjnie pojmowanych jako suwerenne zadania państwa. Państwa Członkowskie mogą także stworzyć warunki niezbędne, aby zapewnić istnienie rynku na dany produkt czy usługę, jeśli bez takich warunków rynek by nie istniał. Tego typu interwencja powoduje jednak, iż omawiane działania stają się działalnością gospodarczą i stosują się do nich przepisy w zakresie konkurencji.
- (51) Trybunał zauważył na przykład, że transport pacjentów stał się usługą oferowaną za określone wynagrodzenie przez różne podmioty gospodarcze działające na rynku usług pogotowia ratunkowego i transportu pacjentów. W sprawie, którą zajmował się Trybunał usługi takie świadczyły instytucje użyteczności publicznej nienastawione na zysk. Jednakże Trybunał przypomniał, że tego typu cechy charakterystyczne nie wykluczają klasyfikacji instytucji jako przedsiębiorstwa zgodnie z art. 87 Traktatu, w przypadku gdy te same instytucje prowadzą również działalność gospodarczą⁽¹⁶⁾.
- (52) Trybunał uznał również, że produkcja na terenie szpitala substancji stosowanych potem w usługach medycznych tego szpitala stanowi działalność gospodarczą. Fakt, że usługa nie jest bezpośrednio opłacana przez pacjenta, lecz finansowana przy użyciu zasobów państwowych, nie ma związku z zakwalifikowaniem tej usługi jako działalności gospodarczej⁽¹⁷⁾.
- (53) Tego typu podejście zostało potwierdzone w dwóch innych wyrokach Trybunału⁽¹⁸⁾. Niektóre Państwa Członkowskie utrzymywały, iż usługi medyczne nie były działalnością gospodarczą w związku z faktem, iż pacjenci podlegający leczeniu szpitalnemu nie musieli koniecznie płacić za świadczone im usługi. Trybunał uznał jednak, że działalność medyczna stanowi działalność gospodarczą niezależnie od faktu, czy odnośne usługi wymagają zapłaty bezpośredniej ze strony pacjentów czy też opłacane są przez władze publiczne albo kasy chorych.
- (54) Poza tym element solidarności społecznej nie wyklucza absolutnie możliwości generowania zysków z działalności gospodarczej. Niektóre instytucje mogą zgodzić się na pewne aspekty solidarności społecznej, aby uzyskać inne korzyści we własnym sektorze. Instytucje nienastawione na zysk mogą konkurować z powodzeniem z firmami nastawionymi na zysk i dlatego mogą stać się przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 87 Traktatu.
- (55) Z tego powodu Komisja nie może wykluczyć, że niektóre działania instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym, także w ramach publicznego systemu kształcenia, mogą zostać zakwalifikowane jako działalność gospodarcza.

⁽¹⁴⁾ Zob. przypis 6.

⁽¹⁵⁾ Zob. przypis 6.

⁽¹⁶⁾ Wyrok z dnia 25 października 2001 r. w sprawie C-475/99 Ambulanz Glockner, Zb. Orz. 2001, str. I-09089, pkt 19.

⁽¹⁷⁾ Wyrok z dnia 10 maja 2001 r. w sprawie C-203/99 Henning Vedfald, Zb. Orz. 2001, str. I-03569.

⁽¹⁸⁾ Wyroki z dnia 12 lipca 2001 roku w sprawie C-157/99, B.S.M. Smits/Stichting Ziekenfonds, Zb. Orz. 2001, str. I-5473 oraz w sprawie C-368/98 Abdou Vanbraekel, Zb. Orz. 2001, str. I-5363.

- (56) W tym ostatnim przypadku należałoby zastosować art. 86 ust. 2 Traktatu – stanowiący o przedsiębiorstwach zobowiązanych do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym. Wyżej wymieniony artykuł stanowi, iż przedsiębiorstwa te podlegają przepisom Traktatu, w szczególności regułom konkurencji, w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych. Oprócz tego, artykuł stanowi, że rozwój handlu nie może być naruszony w sposób pozostający w sprzeczności z interesem Wspólnoty.
- (57) W konsekwencji biorąc pod uwagę fakt, iż instytucjom zajmującym się kształceniem zawodowym została powierzona misja publiczna w ramach odpowiednich przepisów krajowych i regionalnych zawartych w stosownych aktach, to znaczy w ramach umów zawartych pomiędzy włoskimi regionami a instytucjami zajmującymi się kształceniem zawodowym, a także iż nie istniało ryzyko nadpłaty, pomoc bowiem nie mogła być wyższa niż poniesione odrębnie zaksięgowane koszty, to instytucje takie mogą korzystać z wyłączeń zgodnie z art. 86 ust. 2 Traktatu.
- (58) Ponadto Komisja stwierdza, że dzięki danym dostarczonemu przez same władze Włoch zostało udowodnione w wystarczający sposób istnienie działalności gospodarczej w drugim typie działań opisanych w pkt 48.

VI.1.2. Zakłócanie konkurencji i wpływ na wymianę handlową

- (59) Aby wejść w zakres zastosowania art. 87 Traktatu pomoc musi zakłócać lub grozić zakłóceniem konkurencji w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi. Oba te warunki często idą w parze w odniesieniu do pomocy państwa.
- (60) W szczególności odnośnie do wymiany wewnątrzspółnotowej, Sąd Pierwszej Instancji⁽¹⁹⁾ przypomniał, iż jeśli pomoc finansowa umacnia pozycję przedsiębiorstwa wobec innych konkurencyjnych przedsiębiorstw na rynku wspólnotowym, to tym samym wpływa ona także na ten rynek. Następuje to wówczas, gdy przedsiębiorstwo korzystające z pomocy angażuje się aktywnie w handel pomiędzy Państwami Członkowskimi lub bierze udział w realizacji kontraktów podpisanych w ramach przetargów, w których uczestniczyło kilka Państw Członkowskich.
- (61) Poza tym pomoc może wpłynąć na wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi i zakłócać konkurencję nawet wtedy, gdy przedsiębiorstwo będące beneficjentem pomocy, konkurując z przedsiębiorstwami w innych Państwach Członkowskich, nie uczestniczy bezpośrednio w działalności transgranicznej. W rzeczywistości, kiedy Państwo Członkowskie udziela

pomocy przedsiębiorstwu, nie musi ulec zmianie podaż na rynku wewnętrznym lub też może ona ulec wzrostowi, w wyniku czego przedsiębiorstwa w innych Państwach Członkowskich będą miały mniejsze możliwości oferowania własnych usług na rynku takiego Państwa Członkowskiego.

- (62) Dlatego też wcale nie trzeba stwierdzić bezpośredniego udziału beneficjentów w eksporcie⁽²⁰⁾, ani istnienia faktycznej wymiany handlowej pomiędzy Państwami Członkowskimi w tym samym segmencie rynku, aby udowodnić wpływ omawianej pomocy na wymianę handlową. Co więcej, ani ograniczona wysokość pomocy, ani względnie niewielki rozmiar beneficjenta, nie pozwalają na wyciąganie wniosków a priori, iż w danym przypadku nie istnieje żaden wpływ na wymianę handlową.
- (63) W odniesieniu do tej kwestii Komisja stwierdza, że w omawianym przypadku niektórzy beneficjenci aktywni są przynajmniej na poziomie regionalnym lub też ponadregionalnym (więc niekiedy ogólnokrajowym) i charakteryzują się dużym obrotem handlowym, który przypuszczalnie pozwala im pokonywać przeszkody ograniczające rozpowszechnianie oferty usług w dziedzinie kształcenia zawodowego na rynku wspólnotowym. Prócz tego Komisja stwierdza, że niektórzy beneficjenci są już aktywni na poziomie ponadnarodowym.
- (64) Tak więc w szczególności jeden beneficjent pomocy funkcjonuje już w niektórych Państwach Członkowskich, takich jak Belgia (4 oddziały), Francja (7 oddziałów), Niemcy (4 oddziały) i Zjednoczone Królestwo (1 oddział), w krajach niebędących członkami Wspólnoty, jak np.: Szwajcaria, a także w krajach pozaeuropejskich (Argentyna). Beneficjent ten jest też partnerem w sieci międzynarodowej „Exemplo” obejmującej 14 europejskich agencji zajmujących się kształceniem zawodowym, których celem jest dzielenie się wiedzą, analiza porównawcza, współpraca przy projektach wspólnotowych, rozwój specyficznych segmentów rynku na potrzeby handlu elektronicznego i kształcenia on-line.
- (65) W świetle powyższych rozważań i biorąc pod uwagę możliwy wpływ na wymianę handlową, Komisja dochodzi do wniosku, że przyjęta klasyfikacja pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu w odniesieniu do omawianych środków powinna zostać potwierdzona, gdyż może faktycznie wpływać na wewnątrzspółnotową wymianę handlową.

VI.2. Zgodność pomocy z prawem

- (66) Komisja stwierdza, że nie zastosowano się w omawianym przypadku do obowiązku uprzedniego powiadomienia wynikającego z art. 88 ust. 3 Traktatu.

⁽¹⁹⁾ Wyrok z dnia 29 września 2000 r. w sprawie T-55/99 Confederacion Espanola de Transporte de Mercancias, Zb. Orz. 2000, str. II-03207.

⁽²⁰⁾ Zob. między innymi wyrok z dnia 13 lipca 1988 r. w sprawie 102/87 Francja przeciwko KWE, Zb. Orz. 1988 str. 04067 oraz wyrok z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00 Altmark, Zb. Orz. 2003 str. I-07747, pkt. 77 i 78.

(67) Ponieważ nie powiadomiono Komisji w celu zapobieżenia ewentualnemu braku zgodności z przepisami o pomocy państwa, Komisja wskazuje na naruszenie tym samym art. 88 ust. 3 Traktatu i uznaje przedmiotową pomoc za niezgodną z prawem.

VI.3. Zgodność pomocy z art. 87 Traktatu

Pomoc na pokrycie zaległych zobowiązań

(68) Program cząstkowy „pomoc na pokrycie zaległych zobowiązań” mógłby w zasadzie wejść w zakres zastosowania rozporządzenia *de minimis* ⁽²¹⁾, jako że program pomocy nie obejmuje sektorów wyłączonych z rozporządzenia *de minimis* ani pomocy udzielanej na rzecz działalności związanej z wywozem lub pomocy uwarunkowanej użyciem towarów produkcji krajowej. Trzeba jednak podkreślić, że wysokość pomocy często przekracza maksymalną kwotę 100 000 EUR.

(69) Z tego powodu Komisja stwierdza, iż omawianego programu nie należy rozpatrywać na podstawie rozporządzenia *de minimis*. Ponadto władze Włoch nigdy nie powołały się na określenie „*de minimis*” w przypadku omawianego programu pomocy.

(70) W związku z tym, iż omawiany program cząstkowy nie bierze pod uwagę żadnego z kwalifikowanych kosztów określonych w art. 4 ust. 7 lit. od a) do f) rozporządzenia w sprawie pomocy szkoleniowej ⁽²²⁾, nie może korzystać z wyłączeń zgodnie z powyższym rozporządzeniem. W dodatku nawet władze Włoch nigdy nie potraktowały tego programu jako pomocy szkoleniowej.

(71) W kontekście oceny pomocy zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw ⁽²³⁾, Komisja zauważa, że w ramach omawianego programu cząstkowego nie przewidziano żadnej pomocy na inwestycje materialne lub niematerialne. Przeciwnie, program ten ukierunkowany jest wyłącznie na redukcję wydatków bieżących poprzez pomoc na pokrycie zaległych zobowiązań, co zostało zakwalifikowane jako pomoc operacyjna, która zwykle nie jest wspierana przez Komisję.

(72) Szczególnie zaś przyznawanie pomocy operacyjnej niezwiązanej z żadnymi dodatkowymi kosztami wynikłymi z realizacji usług publicznych może spowodować zmniejszenie kosztów ogólnych przedsiębiorstwa, które zazwyczaj przedsiębiorstwo powinno ponosić na własny rachunek.

(73) Jest faktem, iż pomoc operacyjna może zostać udzielona wyjątkowo tylko w obszarach objętych derogacją na mocy art. 87 ust. 3 lit. a), przyjmując, że spełnione zostały warunki ustanowione w pkt 4.15 wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej ⁽²⁴⁾. W omawianym przypadku trzeba zauważyć, że przepis ogólnokrajowy znajduje zastosowanie bez różnicy na terytorium całego Państwa Członkowskiego i nie wpływa w żaden sposób na niwelowanie różnic pomiędzy poszczególnymi regionami.

(74) Komisja uważa, że wyżej opisany program cząstkowy nie spełnia żadnego z wyżej wymienionych warunków. Ponadto w odniesieniu do ewentualnej zgodności pomocy z art. 87 Traktatu, władze Włoch nie powołały się ani na rozporządzenie w sprawie pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw, ani na wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej.

(75) Ponadto omawiana pomoc nie wydaje się promować żadnego innego celu horyzontalnego Wspólnoty w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu, jak np.: badania i rozwój, zatrudnienie, środowisko naturalne lub ratowanie i restrukturyzacja przedsiębiorstw zgodnie z wytycznymi, projektami ramowymi czy odpowiednimi rozporządzeniami.

(76) Odstępstwo, o którym mowa w art. 87 ust. 2 lit. od a) do c) ⁽²⁵⁾ Traktatu nie znajduje w widoczny sposób zastosowania w omawianym przypadku. Ten sam wniosek odnosi się do wyłączeń opisanych w art. 87 ust. 3 lit. od b) do d) ⁽²⁶⁾.

Zachęty do dobrowolnego rozwiązywania umów o pracę i dostosowanie systemów informatycznych

(77) W przypadku programów cząstkowych „zachęty do dobrowolnego rozwiązywania umów o pracę” oraz „dostosowanie systemów informatycznych” można w dużej mierze zastosować takie samo rozumowanie jak w programie cząstkowym „pomoc na pokrycie zaległych zobowiązań”.

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 74 z 10.3.1998, str. 9.

⁽²⁵⁾ Artykuł 87 ust. 2 stanowi, że ze wspólnym rynkiem zgodna jest: a) pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów, b) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi, c) pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec.....

⁽²⁶⁾ Artykuł 87 ust. 3 stanowi, że zgodna ze wspólnym rynkiem jest: b) pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania, c) pomoc mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Państwa Członkowskiego, d) pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji we Wspólnocie w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

⁽²¹⁾ Zob. przypis 3.

⁽²²⁾ Zob. przypis 4.

⁽²³⁾ Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 33.

- (78) W rzeczywistości Komisja uważa, że większa część tego typu pomocy ma charakter pomocy operacyjnej, co powoduje, iż nie powinna korzystać ze wyłączeń.
- (79) Komisja uważa w szczególności, że pomoc zachęcająca do dobrowolnych zwolnień pracowniczych, która zdaje się stwarzać nieuzasadnioną przewagę konkurencyjną poprzez sztuczną redukcję kosztów pracowniczych, co zwiększa konkurencyjność firmy otrzymującej pomoc wobec innych firm zajmujących się kształceniem zawodowym, nie może w żaden sposób korzystać z wyłączeń zawartych w przepisach rozporządzenia Komisji (WE) nr 2204/2002 z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia⁽²⁷⁾, jak i ze względu na inne obowiązujące przepisy.
- (80) Podobnie wydatki na dostosowanie systemów informatycznych nie podlegają żadnym wyłączeniom, ponieważ nie stanowią inwestycji początkowej w rozumieniu rozporządzenia w sprawie pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw⁽²⁸⁾, ani nie są instrumentem polityki rozwoju regionalnego w rozumieniu wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej⁽²⁹⁾.
- Wprowadzanie i utrzymywanie struktur operacyjnych oraz doskonalenie zawodowe personelu szkolącego*
- (81) Pomoc na dostosowanie budynków i wyposażenia do obowiązkowych norm BHP nie może podlegać żadnym wyłączeniom zgodnie z obowiązującymi przepisami w sprawie pomocy państwa, o czym wspomniano już w pkt 68-76.
- (82) Mimo to, ta część pomocy, która odnosi się do przystosowania struktur i urządzeń i jest związana z kosztami dodatkowymi wynikającymi z zatrudnienia osób niepełnosprawnych, może korzystać z wyłączenia zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy państwa w zakresie zatrudnienia⁽³⁰⁾.
- (83) Podobnie pomoc w ramach programu cząstkowego „doskonalenie zawodowe personelu szkolącego” może korzystać z wyłączenia zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy szkoleniowej⁽³¹⁾.
- VII. WNIOSKI**
- (84) O ile kształcenie zawodowe, będąc częścią publicznego systemu oświaty, skierowane jest do pojedynczych
- obywateli zgodnie z pkt 44-49, a także podlega oddzielnej księgowości, a przy tym nie jest uważane za działalność gospodarczą, to pomoc przyznawana w odniesieniu do kosztów takiej działalności nie podlega przepisom art. 87 ust. 1 Traktatu, a więc nie jest pomocą państwa.
- (85) Z drugiej strony, chociaż niektóre dziedziny działalności prowadzonej w ramach publicznego systemu oświaty można uznać za działalność gospodarczą, biorąc pod uwagę ewolucję pojęcia działalności gospodarczej, o której mowa w pkt 50-55, to mimo tego mogą one korzystać z wyłączeń zgodnie z przepisami art. 86 ust. 2 Traktatu.
- (86) Z kolei pomoc udzielona w odniesieniu do kosztów powstałych w trakcie działalności komercyjnej spełnia wszelkie warunki pomocy państwa i dlatego podlega przepisom art. 87 ust. 1 Traktatu.
- (87) Komisja wyraża żal z powodu tego, iż pomoc udzielona na potrzeby reformy systemu kształcenia zawodowego stanowiąca pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu, lecz naruszająca przepisy art. 88 ust. 3 Traktatu, jest niezgodna z prawem.
- (88) Programy cząstkowe „wprowadzanie i utrzymywanie struktur operacyjnych oraz urządzeń wymaganych przez obowiązujące przepisy BHP, a także ułatwiających dostęp osobom niepełnosprawnym”, w części odnoszącej się do dodatkowych kosztów zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych, a także „doskonalenie zawodowe personelu szkolącego w celu zapewnienia instytucjom spełnienia warunków akredytacji” mogą korzystać z wyłączenia zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji nr 2204/2002 z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia⁽³²⁾ oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej⁽³³⁾.
- (89) Pomoc udzielona w ramach programów cząstkowych „pomoc na pokrycie zaległych zobowiązań”, „zachęty do dobrowolnego rozwiązywania umów o pracę” oraz „wprowadzanie i utrzymywanie struktur operacyjnych oraz urządzeń wymaganych przez obowiązujące przepisy BHP, a także ułatwiających dostęp osobom niepełnosprawnym” jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w części dotyczącej dostosowania do obowiązujących przepisów BHP.

⁽²⁷⁾ Dz.U. L 337 z 13.12.2002, str. 3.

⁽²⁸⁾ Zob. przypis 23.

⁽²⁹⁾ Zob. przypis 24.

⁽³⁰⁾ Zob. przypis 27.

⁽³¹⁾ Zob. przypis 4.

⁽³²⁾ Zob. przypis 27.

⁽³³⁾ Zob. przypis 4.

(90) Komisja stwierdza, iż w zasadzie rozporządzenie *de minimis*⁽³⁴⁾ mogłoby mieć zastosowanie w odniesieniu do przedmiotowych środków, gdyż środki te nie odnoszą się do sektorów wyłączonych z jego zastosowania, ani do pomocy udzielanej na rzecz działalności związanej z wywozem czy też do pomocy uwarunkowanej użyciem towarów produkcji krajowej. W konsekwencji przyjmując, że wszystkie warunki przewidziane przez rozporządzenie *de minimis* zostały spełnione, a w szczególności zachowany został próg 100 000 EUR w okresie trzech lat, a beneficjentami byli pojedynczy obywatele, to rozpatrywaną pomoc można uznać za pomoc *de minimis*, a więc nie podlegającą zastosowaniu przepisów art. 87 ust. 1 Traktatu.

(91) Niniejsza decyzja odnosząca się do rozpatrywanego programu pomocy wchodzi w życie ze skutkiem natychmiastowym. Zgodnie z przyjętą praktyką na mocy art. 87 Traktatu Komisja żąda od beneficjenta zwrotu uzyskanej pomocy, która zgodnie z przepisami art. 88 Traktatu została udzielona w sposób nieuprawniony i jest niezgodna. Praktyka taka została potwierdzona w art. 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽³⁵⁾.

(92) Komisja zauważa ponadto, że decyzja w sprawie programu pomocy nie wyklucza, że indywidualna pomoc może nie stanowić pomocy (ponieważ przyznanie pomocy indywidualnej podlega przepisom *de minimis*) i że taka pomoc może zostać uznana, w całości lub w części, za zgodną ze wspólnym rynkiem w oparciu o jej cechy charakterystyczne (na przykład na podstawie przepisów dotyczących wyłączeń).

(93) Zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 w sprawie odzyskiwania funduszy pomocowych należy zastosować naliczanie odsetek zgodnie z obowiązującymi stopami ustalonymi przez Komisję. Odsetki są płatne od dnia, w którym pomoc przyznana bezprawnie została udostępniona beneficjentowi do daty jej windykacji.

(94) Odsetki należy naliczać zgodnie z przepisami ustanowionymi w rozdziale V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽³⁶⁾.

(95) W tym celu władze Włoch nakładają na beneficjentów programu pomocy obowiązek zwrotu, w terminie dwóch miesięcy od daty niniejszej decyzji, uzyskanych kwot pomocy wraz z odsetkami, o których mowa w pkt 94. Całkowity zwrot powinien nastąpić najpóźniej do końca pierwszego roku podatkowego od daty otrzymania zawiadomienia o niniejszej decyzji.

(96) Władze Włoch udzielają Komisji informacji zgodnie z kwestionariuszem przedstawionym w załączniku I do niniejszej decyzji, podając wykaz zainteresowanych beneficjentów i jasno opisując przewidziane lub przyjęte środki w celu natychmiastowego i skutecznego odzyskania niezgodnej z prawem pomocy państwa. W ciągu dwóch miesięcy od podjęcia decyzji władze Włoch przekażą Komisji wszystkie dokumenty będące dowodami na to, iż wszczęto postępowanie odzyskiwania niezgodnej z prawem pomocy od beneficjentów (takich jak okólniki, zarządzenia dotyczące zwrotu itd.).

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Pomoc, jakiej władze Włoch udzieliły na mocy dekretu Rady Ministrów nr 173/2001 (*Decreto Ministeriale n.173/2001*), będącego aktem wykonawczym do ustawy 388/2000, w odniesieniu do kosztów związanych z działalnością instytucji zajmujących się kształceniem zawodowym, a którą to pomoc otrzymały pojedyncze osoby w ramach publicznego systemu oświaty i która to pomoc została zaksięgowana oddzielnie, nie wchodzi w zakres zastosowania przepisów art. 87 ust. 1 Traktatu i nie jest pomocą państwa w zakresie, w jakim wymieniona działalność nie jest działalnością gospodarczą.

2. Pomoc określona w ust. 1, udzielona na działalność gospodarczą w ramach publicznego systemu oświaty, może korzystać z wyłączeń opisanych w art. 86 ust. 2 Traktatu.

Artykuł 2

1. Program pomocy wprowadzony przez władze Włoch na mocy dekretu Rady Ministrów nr 173/2001 (*Decreto Ministeriale n. 173/2001*), będącego aktem wykonawczym do art. 118 akapit 9 ustawy 388/2000, a także na mocy następných aktów wykonawczych przyjętych przez włoskie władze regionalne, w zakresie w jakim wchodzi w zakres zastosowania art. 87 ust. 1 Traktatu, jest niezgodna z prawem ze względu na fakt, iż Komisja nie została o nim wcześniej powiadomiona zgodnie z przepisami art. 88 ust. 3 Traktatu.

2. Program pomocy, o którym mowa w ust. 1 jest zgodny ze wspólnym rynkiem w przypadku programów częściowych „wprowadzanie i utrzymywanie struktur operacyjnych ułatwiających dostęp osobom niepełnosprawnym” oraz „doskonalenie zawodowe personelu szkolącego”.

3. Program pomocy, o którym mowa w ust. 1 nie jest zgodny ze wspólnym rynkiem w przypadku programów częściowych „pomoc na pokrycie zaległych zobowiązań”, „zachęty do dobrowolnego rozwiązywania umów o pracę”, „dostosowanie systemów informatycznych”, „wprowadzanie i utrzymywanie struktur operacyjnych oraz urządzeń wymaganych przez obowiązujące przepisy BHP”.

⁽³⁴⁾ Zob. przypis 3.

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1.

⁽³⁶⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, str. 1.

Artykuł 3

1. Władze Włoch podejmą wszelkie konieczne działania, aby odzyskać od beneficjentów kwoty pomocy, o których mowa w art. 2 ust. 3, które to kwoty zostały udostępnione beneficjentom w sposób niezgodny z prawem.
2. Odzyskanie kwot pomocy powinno odbyć się bez zastosowania przymusu zgodnie z krajowymi procedurami prawnymi, jednak w sposób zapewniający natychmiastową i skuteczną realizację niniejszej decyzji.
3. Zwrot powinien nastąpić najpóźniej do końca pierwszego roku podatkowego, od daty otrzymania zawiadomienia o niniejszej decyzji.
4. Kwoty, jakie należy odzyskać podlegają naliczeniu odsetek od daty udostępnienia beneficjentowi kwoty pomocy do daty jej faktycznego zwrotu.
5. Odsetki należy naliczać zgodnie z przepisami określonymi w rozdziale V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004.
6. Zgodnie z art. 2 ust. 3 władze Włoch nakładają na beneficjentów obowiązek zwrotu, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania zawiadomienia o niniejszej decyzji, uzyskanych w sposób niezgodny z prawem kwot pomocy wraz z odsetkami.

Artykuł 4

W ciągu dwóch miesięcy od otrzymania zawiadomienia o niniejszej decyzji władze Włoch informują Komisję o podjętych lub planowanych w celu odzyskania kwot działaniach, stosując w tym celu kwestionariusz załączony do niniejszej decyzji.

W tym samym terminie władze Włoch przekażą Komisji wszystkie dokumenty będące dowodami na to, iż wszczęto postępowanie odzyskiwania niezgodnych z prawem kwot pomocy od beneficjentów.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Włoskiej.

Sporządzono w Brukseli, 2 marca 2005 r.

W imieniu Komisji
Neelie KROES
Członek Komisji

